

Affald og Data
J.nr. 2025 – 1534
Ref. Jesje, Sarpø, Malni
April 2025

Miljøstyrelsens vejledende udtalelse om jordflytning

Indledning

Med baggrund i en række alvorlige sager på jordflytningsområdet, hvor reglerne ikke har været fulgt, har Miljøstyrelsen udarbejdet nærværende vejledende udtalelse, hvori reglerne på jordflytningsområdet tydeliggøres. Denne vejledende udtalelse er udarbejdet som en oversigt over, hvilke håndtag kommunerne kan anvende for at forebygge, fjerne eller begrænse jordforurening i forbindelse med jordflytninger, samt forhindre og forebygge skadelig virkning fra jordforurening på natur, miljø og menneskers sundhed. Derved kan det undgås, at der sker yderligere forurening af miljøet i forbindelse med bortskaffelse af jord.

Denne vejledende udtalelse gennemgår de generelle regler for jordflytning, vurderingen af om jord er affald, reglerne for en evt. miljøgodkendelse af terrænregulering, samt reglerne i planloven og habitatbekendtgørelsen.

Miljøstyrelsen udtaler sig normalt ikke om konkrete og/eller verserende sager. En vejledende udtalelse er udtryk for Miljøstyrelsens fortolkning af det pågældende regelsæt. Indholdet er alene vejledende og har ikke nogen retsvirkning. I tilfælde af uenighed om forståelsen af reglerne, træffes den endelige afgørelse af domstolene.

Nedenfor vil Miljøstyrelsen vejlede om eksempler på relevant lovgivning vedr. jordflytning. Derudover vil Miljøstyrelsen også komme med eksempler på regelsæt, der er/kan være relevante at inddrage i sagsbehandlingen ved flytning af jord. Listen over regelsæt er ikke udtømmende, og nogle af de nævnte regler omkring anvendelsen af jord ligger i andre ministerier.

Jordflytningsbekendtgørelsen

Formålet med jordflytningsbekendtgørelsen er at sikre, at jordflytninger sker på en miljømæssigt forsvarlig måde, og bekendtgørelsen fastsætter derfor regler om anmeldelse og dokumentation ved flytning af jord.

Udgangspunktet for flytning af jord fremgår af jordforureningslovens § 50, der har følgende ordlyd:

” Enhver, der flytter jord uden for den ejendom, hvor den er opgravet, og enhver, der anvender sådan jord, skal sikre sig, at jorden ikke giver anledning til skadelig virkning på natur, miljø og menneskers sundhed.”

Jordflytningsbekendtgørelsen fastsætter de nærmere rammer for flytning af jord fra bestemte områder, og i hvilke situationer flytningen skal anmeldes til en kommune.

Reglerne i jordflytningsbekendtgørelsen gælder både for private og erhvervet, og gælder flytning af jord – væk fra den ejendom hvor jorden er opgravet - i følgende situationer (jf. § 2):

- Hvis jorden er forurenet.
- Hvis jorden kommer fra en grund, der er kortlagt på vidensniveau 1 (V1) eller vidensniveau 2 (V2), samt fra et kortlagt areal.
- Hvis grunden er omfattet af kommunens områdeklassificering (som udgangspunkt er det byzone).
- Hvis jorden kommer fra en offentlig vej.
- Hvis jorden kommer fra et godkendt modtageanlæg for jord.

Hvis jorden stammer fra en grund eller et område, der ikke er omfattet af ovenstående liste, er der ikke anmeldeligt. Derudover skal det ikke anmeldes til kommunen, hvis den samlede mængde jord, der flyttes, er mindre end 1 m³, og den flyttes til et godkendt modtageranlæg, jf. § 6, stk. 2. Hvis jorden kommer fra en kortlagt ejendom, skal der dog udfyldes en anmeldelse med oplysning om navn og adresse for, hvor jorden kommer fra og afleveres en anmeldelse til modtageanlægget.

Flytning af jord skal anmeldes til den kommune, hvor ejendommen eller området, som jorden flyttes fra, er beliggende (jf. § 4). Anmeldelsen skal indsendes af den person, der ejer, bruger eller er ansvarlig for flytningen af jorden, eller den, der gennemfører den faktiske flytning (f.eks. entreprenøren).

§ 9 i jordflytningsbekendtgørelsen har oplistet, hvad en anmeldelse skal indeholde. I anmeldelsen skal der bl.a. angives oplysninger om den kommune, jorden flyttes fra, og den, der anmelder flytningen. Der skal oplyses, om jorden er forurenet, og om jorden stammer fra en kortlagt ejendom. Derudover skal mængden af jord, dokumentation for jordens forureningsgrad (hvis relevant), samt modtagerstedet for jorden nævnes. Hvis flytningen sker akut, skal der også vedlægges dokumentation for dette.

Flytningen kan finde sted, så snart kommunen har behandlet en ansøgning om jordflytning, eller senest fire uger efter, at anmeldelsen er modtaget af kommunen (jf. § 5). Hvis kommunen anmoder om yderligere oplysninger inden for 4-ugers fristen, vil flytningen kunne igangsættes to uger efter modtagelsen af disse oplysninger. Undtagelsen fra perioden på 4 uger er, hvis jorden flyttes til et godkendt modtageranlæg (jf. § 6), eller hvis jordflytningen skal ske akut (jf. § 7).

I forbindelse med anmeldelsen af jordflytning er der krav om, at jorden skal analyseres og kategoriseres i henhold til gældende regler (jf. § 10). Anmelderen er ansvarlig for at sikre, at jorden er korrekt prøvetaget og analyseret for forureningsstoffer, samt kategoriseret i overensstemmelse med specifikke retningslinjer. Det er vigtigt, at kommunen sikrer sig, at jorden er analyseret for alle relevante forureningsstoffer i forbindelse med flytningen af jorden. Kommunen bør inddrage sin viden om lokale forureningsforhold, samt konkrete viden omkring historikken for den ejendom, hvorfra jorden flyttes til for at fastlægge de relevante analyseparametre. Hvis jorden ikke er analyseret på forhånd, og jorden flyttes til et godkendt modtageanlæg, skal anlægget foretage analyserne og kategoriseringen ved modtagelsen af jorden.

Anmelderen skal også udlevere en kopi af den senest ajourførte anmeldelse til transportøren og sørge for, at anmeldelsen opdateres, hvis der opstår ændringer under flytningen, som påvirker

tidspunkt, mængde eller forurening (jf. § 11). Den opdaterede anmeldelse skal sendes til kommunen og opbevares i to år. På miljømyndighedernes anmodning skal både anmelderen, transportøren og modtageren kunne fremvise de relevante dokumenter, herunder følgesedler og analyseresultater (jf. § 12 og § 13). Hvis modtageren er et godkendt modtageanlæg, skal de opbevare dokumentationen i to år og sende en kvittering til kommunen sammen med et eksemplar af følgesedlen, når jordflytningen er afsluttet. Hvis kommunen modtager en melding fra godkendt modtageanlæg (§13, stk. 4) om, at der ikke er modtaget et anmeldt jordparti, så bør kommunerne reagere og tjekke, om ændringen er anmeldt efter reglerne (§ 11 stk. 2). Hvis anmeldelsen ikke er ajourført, bør kommunen bede anmelder eller transportør om dokumentation for flytning af jord (§11 stk. 4 eller § 2 stk. 4). Ligeledes bør kommunen reagere, hvis den anmeldte mængde jord afviges væsentligt fra den mængde jord, som meldes tilbage fra et godkendt modtageanlæg.

Når en anmeldelse om jordflytning modtages, skal kommunen underrette relevante myndigheder (jf. § 16). Hvis jorden stammer fra en kortlagt ejendom, sendes kopi af anmeldelsen til regionen. Ønskes flytning af jorden til en anden region, sendes anmeldelsen til den pågældende region. Ønskes flytning til en anden kommune, sender den oprindelige kommune kopi af anmeldelsen til den nye kommune, medmindre jorden flyttes til et godkendt modtageanlæg.

Hvis kommunen kræver yderligere oplysninger, underrettes de berørte kommuner (jf. § 17). Når de nødvendige oplysninger er modtaget, underrettes de relevante kommuner igen. Dette er dog ikke påkrævet ved flytning til et godkendt modtageanlæg.

Overtrædelse af reglerne vedrørende jordflytning kan medføre bøde, medmindre en strengere straf er fastsat i anden lovgivning (jf. § 19). Bøder kan bl.a. pålægges for undladelse af at anmelde jordflytning, for sen flytning, eller for unøjagtige oplysninger i anmeldelsen. Hvis overtrædelsen sker med vilje eller grov uagtsomhed og volder skade på miljøet eller økonomisk gevinst, kan straffen være fængsel i op til 2 år.

For yderligere information om reglerne for jordflytning henviser vi til [jordflytningsbekendtgørelsen](#) og [Miljøstyrelsens hjemmeside](#).

Hvornår er jord affald

Jord, der opgraves, skal betragtes som en rest fra en produktionsproces. Man er derfor, ved opgravningen af jorden, nødt til at vurdere, om jorden skal betragtes som et restprodukt (dvs. affald) eller et biprodukt (dvs. ikke-affald).

Det er Miljøstyrelsen, der afgør, hvorvidt der er tale om affald, jf. affaldsbekendtgørelsens § 4.

Såfremt du ønsker at anmode Miljøstyrelsen om at klassificere jorden, skal du benytte dig af [denne selvbetjeningsløsning](#).

Følgende kriterier skal være opfyldt jf. affaldsbekendtgørelsen § 2, stk. 2 for, at der er tale om et biprodukt:

1. Det skal være sikkert, at jorden videreanvendes,
2. Jorden skal kunne anvendes uden anden yderligere forarbejdning, end hvad der er normal industriel praksis,
3. Jorden skal være fremstillet som en integreret del af en produktionsproces, og
4. Videreanvendelsen skal være lovlig.

Sikker videreanvendelse

Ved vurderingen af, om videreanvendelsen af jorden er sikker, skal man, som myndighed, inddrage hvorvidt modtageren af jorden eftertrykkeligt, på opgravningstidspunktet, har forpligtet sig til at modtage jorden med henblik på anvendelse, og at den mængde, der bliver leveret, er strengt begrænset til og påtænkt den konkrete planlagte anvendelse. Såfremt jorden ikke leveres straks, må oplagringsperioden af jorden ikke overstige, hvad der kræves for, at den pågældende virksomhed er i stand til at opfylde sine kontraktmæssige forpligtelser¹.

Anvendelse uden anden yderligere forarbejdning end hvad der er almindelig industriel praksis

EU-domstolen har fastslået, at man skal sikre sig, at det ikke er nødvendigt at forarbejde jorden yderligere inden dets videreanvendelse. Ved sagen ved EU-domstolen var der tale om, at jorden, ved kvalitetskontrol, blev klassificeret som ikke-forurenede materiale af højeste kvalitet, hvorfor yderligere forarbejdning ikke var nødvendig. I modsat fald: Hvis det er nødvendigt at forarbejde jorden, vil kriteriet om anvendelse uden yderligere forarbejdning ikke kunne anses for at være opfyldt².

Fremstillet som en integreret del af en produktionsproces

I forhold til jord er opgravning af jord en følge under de første trin i forbindelse med en anlægsaktivitet i økonomisk sammenhæng, der medfører omdannelse af jord. Opgravningen af jorden i forbindelse med en anlægsaktivitet kan derfor anses for at være en integreret del af en produktionsproces³.

Lovlig videreanvendelse

For at jorden kan defineres som et "biprodukt" skal det opfylde kravene for potentielle anvendelser i den produktlovgivning, jorden vil blive omfattet af. Jorden skal endvidere leve op til alle relevante krav til produkt-, miljø- og sundhedsbeskyttelse for den pågældende anvendelse og at jorden ikke vil få generelle negative indvirkninger på miljøet eller menneskers sundhed.

Kan restproduktet ikke opfylde disse krav, vil det ikke kunne defineres som et "biprodukt".

Kræver terrænregulering med jord miljøgodkendelse?

Det følger af miljøbeskyttelseslovens § 33, at virksomheder, anlæg eller indretninger, der er optaget på den i § 35 nævnte liste (listevirksomhed), ikke må anlægges eller påbegyndes, før der er meddelt godkendelse heraf. Listevirksomheder må heller ikke udvides eller ændres bygningsmæssigt eller driftsmæssigt, herunder med hensyn til affaldsfrembringelsen, på en måde, som indebærer forøget forurening, før udvidelsen eller ændringen er godkendt.

Terrænregulering ved anvendelse af jord, der er klassificeret som affald, kan være omfattet af godkendelsespligt under listepunkt K 206 i godkendelsesbekendtgørelsen. Hvis følgende tre betingelser opfyldt, vil terrænreguleringen være omfattet af godkendelsespligt:

- Jorden skal klassificeres som affald

¹ C-238/21, Porr Bau, præmis 52-53

² C-238/21, Porr Bau, præmis 54

³ C-238/21, Porr Bau, præmis 51

- Der skal være tale om nyttiggørelse
- Der skal være tale om et anlæg, som defineret i godkendelsesbekendtgørelsens § 2, punkt 1: En stationær teknisk enhed, inden for hvilken der gennemføres én eller flere af de aktiviteter, som er nævnt i bilag 1 og bilag 2.

Det må bero på en konkret vurdering, om der er tale om nyttiggørelse snarere end deponering. For at der kan være tale om nyttiggørelse, må der ikke anvendes mere jord, end hvad der er nødvendigt for formålet med det påtænkte anlæg, f.eks. må terrænreguleringen ikke overstige, hvad der er nødvendigt for forbedring af den landbrugsmæssige drift.

Til vurdering af om der er tale om et anlæg, kan nedenstående forhold lægges til grund:

1. Hvis der modtages jord fra flere forskellige steder og/eller i flere omgange fordelt over tid, vil det pege i retning af, at der er tale om et anlæg.
2. Modsat vil en udlægning, der kun finder sted en gang, trække i retning af, at der ikke er tale om et anlæg.
3. Hvis der er tale om, at materialet indeholder stoffer, koncentrationer eller mængder, der er væsentlige i miljømæssig forstand, vil det indikere, at der er tale om et anlæg.
4. Hvis det er nødvendigt med særlige foranstaltninger i form af bundmembran, perkolatdræn m.m. for at oplagringen eller deponeringen kan etableres på miljømæssigforsvarlig måde, taler det for, at der er tale om et anlæg.
5. Kan materialet derimod udlægges uden nærmere vilkår – eller med meget simple vilkår – og uden foranstaltninger af nogen art, vil det modsat tale for, at der ikke er tale om et anlæg.

Det er Miljøstyrelsens opfattelse, at ved de fleste terrænreguleringer, vil der ikke være tale om et anlæg i godkendelsesbekendtgørelsens forstand, da det ofte ikke er nødvendigt med særlige foranstaltninger som f.eks. bundmembran eller perkolatdræn, og materialet kan udlægges uden nærmere vilkår eller meget simple vilkår. Derudover vil udbringningen ofte ikke foregå over længere tid.

Det er Miljøstyrelsens opfattelse, at der i de fleste tilfælde skal gives en tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 19. Tilladelsen vil kunne indeholde de simple vilkår, der eventuelt vil være behov for.

Regler i Planloven

I landzone må der ifølge planloven ikke uden landzonetilladelse fra kommunen ske ændring i anvendelsen af bl.a. ubebyggede arealer, jf. planlovens § 35, stk. 1.

Hvis et jordareal, der anvendes til landbrugsdrift, ønskes terrænreguleret med henblik på forbedring og fortsat landbrugsdrift, er dette ikke i sig selv en ”ændring af anvendelsen”.

Er terrænreguleringen nødvendig for forbedringen af den landbrugsmæssige drift, vil forholdet således umiddelbart som udgangspunkt ikke kræve landzonetilladelse.

Terrænregulering, der overstiger, hvad der er nødvendigt for forbedring af den landbrugsmæssige drift, anses derimod for en ændret anvendelse. Dette kræver landzonetilladelse.

Det er ejeren, der skal sandsynliggøre, at terrænreguleringen ikke overstiger, hvad der er nødvendigt for forbedring af den landbrugsmæssige drift.

Det er kommunen, der som landzonemyndighed vurderer, om et forhold kræver landzonetilladelse. Hvis en terrænregulering anses som ændret anvendelse og dermed kræver landzonetilladelse, skal kommunen ved vurdering af, om der kan meddeles landzonetilladelse til ændret anvendelse vurdere, om terrænreguleringen er i strid med de hensyn, der skal varetages med planlovens landzoneregler, herunder landskabelige og naturmæssige hensyn.

Du kan kontakte:

Plan- og Landdistriktsstyrelsen [her](#).

Du kan læse Landzonevejledningen [her](#).

Ligeledes kan der vær god hjælp at hente i Planklagenævnets [orientering nr. 37](#) fra 2023.

Regler i habitatbekendtgørelsen

Det følger af habitatbekendtgørelsens § 6, at der, før der træffes afgørelse i medfør af de bestemmelser, der er nævnt i § 7, skal foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Tilladelser efter miljøbeskyttelseslovens § 19 er omfattet af habitatbekendtgørelsens § 6, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 6, nr. 2. Myndigheden skal dermed foretage en vurdering af, om en sådan tilladelse i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Tilladelser efter miljøbeskyttelseslovens § 19 er omfattet af habitatbekendtgørelsens § 6, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 6, nr. 2. Myndigheden skal derfor f.eks. i forbindelse med udbringning af affald efter affald til jord-bekendtgørelsen foretage en vurdering af, om en sådan tilladelse i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Ligeledes er godkendelse til virksomheder m.v. efter miljøbeskyttelseslovens § 33, stk. 1, § 38 og § 39 omfattet af habitatbekendtgørelsens § 6, jf. habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 6, nr. 6. Myndigheden skal derfor også ved miljøgodkendelser vurdere, om en sådan godkendelse i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Såfremt myndigheden vurderer, at tilladelsen/ godkendelsen kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af tilladelsens virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at tilladelsen/ godkendelsen vil skade det internationale naturbeskyttelsesområdes integritet, kan der ikke meddeles en tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 19 eller godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33.

Forsigtighedsprincippet spiller her en central rolle ved vurderingen af planer og projekter efter habitatbekendtgørelsen både ved væsentlighedsvurderingen og ved konsekvensvurderingen. Forsigtighedsprincippet skal anvendes allerede i forbindelse med væsentlighedsvurderingen, dvs. ved vurderingen af, om en plan eller et projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan antages at påvirke Natura 2000- områdes bevaringsmålsætninger væsentligt.

Forsigtighedsprincippet indebærer, at der skal udarbejdes en konsekvensvurdering, hvis en væsentlig påvirkning af Natura-2000 områdes bevaringsmålsætninger ikke kan udelukkes. Den blotte sandsynlighed eller risiko for en væsentlig påvirkning er tilstrækkelig til at udløse en konsekvensvurdering. Hvis der ikke er risiko for at skade bevaringsmålsætningen for en lokalitet, er der ikke tale om en væsentlig påvirkning. I tilfælde af tvivl om der er væsentlige påvirkninger af Natura 2000-områdets integritet, skal der foretages en konsekvensvurdering⁴.

Håndhævelse i jordforureningsloven

Det følger af jordforureningslovens § 65, at kommunen skal føre tilsyn med bl.a., at loven og de regler, der er fastsat med hjemmel i loven, overholdes, og at påbud meddelt af kommunen efterkommes.

Kommunen skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre det har underordnet betydning, jf. jordforureningslovens § 67. Hvorvidt der i den konkrete sag er tale om en sag af underordnet betydning, er en vurdering kommunen skal foretage.

⁴ C-127/02, præmis 41-49